

การศึกษาแบบผู้นำ พิสัยของแบบ และความสามารถในการปรับแบบผู้นำ
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร

นายวีระพันธ์ สมเทพ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-943-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017622

๒๕๓๔

A STUDY OF LEADERSHIP STYLE, STYLE RANGE
AND LEADERSHIP STYLE ADAPTABILITY OF ADMINISTRATORS
IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF MUKDAHAN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Mr. Weerapan somtep

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for The Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-943-7

วีระพันธ์ สมเทพ : การศึกษาแบบผู้นำ พิสัยของแบบ และความสามารถในการ
ปรับแบบผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดมุกดาหาร (A STUDY OF LEADERSHIP STYLE, STYLE RANGE AND
LEADERSHIP STYLE ADAPTABILITY OF ADMINISTRATORS IN PRIMARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF MUKDAHAN
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ธีรณิกา
คุปรัตน์, 133 หน้า. ISBN 974-578-943-7

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแบบผู้นำ พิสัยของแบบ และความสามารถในการ
ปรับแบบผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
มีแบบผู้นำแบบ 2 - 3 (ผู้นำที่มอบอำนาจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา) มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ
มีแบบผู้นำแบบ 1 - 2 (ผู้นำที่คิดว่าไม่มีใครทำได้ดี ทำคนเดียวและชอบปฏิบัติงานด้วยตนเอง) และมี
แบบผู้นำแบบ 2 - 4 (ผู้นำที่ไม่ชอบใช้อำนาจแต่ชอบให้คำแนะนำช่วยเหลือ) มีจำนวนน้อยที่สุด
2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
มีพิสัยของแบบกว้าง และกว้างมากที่สุด ร้อยละ 89.71 มีพิสัยของแบบแคบเพียงร้อยละ 1.29
3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
มีความสามารถในการปรับแบบผู้นำด้านมีประสิทธิภาพจำนวนมากที่สุด (84.92%)

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

WEERAPAN SOMTEM : A STUDY OF LEADERSHIP STYLE, STYLE RANGE AND LEADERSHIP STYLE ADAPTABILITY OF ADMINISTRATORS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF MUKDAHAN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. NATNIPA KOOPARATANA, Ph.D. 133 P.P. ISBN 974-578-943-7

The purpose of the research was to study leadership style, Style range and leadership style adaptability of administrators in primary schools under the jurisdiction of the Office of Mukdahan Provincial Primary Education.

Major findings :

1. The leadership style of administrators in primary schools under the jurisdiction of the Office of Mukdahan Provincial Primary Education were in the following three styles, ranked according to their scores from high scores to low scores.

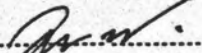
- (1) Style 2 - 3 (Selling - Participating)
- (2) Style 1 - 2 (Telling - Selling)
- (3) Style 2 - 4 (Selling - Delegating)

2. Most of the style range were wide and widest (89.71%)

3. Most of the administrators in primary schools can be adapted effective leadership style (84.92%).

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อผู้พิมพ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉวีนิภา
คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัญวิภา ฤทธิประศาสน์ ได้กรุณา
ตรวจแบบทดสอบ LEAD - Self ที่ผู้วิจัยนำมาแปลและเรียบเรียงให้ตรงกับเนื้อหา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการวิจัย ได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือ
อย่างดีจาก ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ
และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ทุกท่าน

ผู้วิจัยตระหนักในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งคณาจารย์ผู้มีส่วนให้
ความรู้ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้กำลังใจตลอดมา จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

วีระพันธ์ สมเทพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทหน้า	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	11
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ความหมายของผู้เฝ้า	14
วิธีการศึกษาความเป็นผู้เฝ้า	17
ทฤษฎีผู้เฝ้าตามสถานการณ์	31
ทฤษฎีผู้เฝ้าตามสถานการณ์ตามแนวคิดของ เฮอริชชีและบลิงชาร์ด	41
แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเป็นผู้เฝ้าตามสถานการณ์	50
แบบการเป็นผู้เฝ้าพิสัยของแบบ และความสามารถในการ	
ปรับแบบการเป็นผู้เฝ้า	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62

๕ สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	66
ประชากรในการวิจัย	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	67
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	68
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ผลการวิเคราะห์ด้านสภาพส่วนตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้าน อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา	74
ผลการวิเคราะห์แบบผู้นำ พิสัยของแบบ และความสามารถในการ ปรับแบบผู้นำ จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	77
5. สรุปและอภิปรายผล	100
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	100
วิธีดำเนินการวิจัย	100
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
สรุปผลการวิจัย	103
การอภิปรายผล	105
ข้อเสนอแนะ	112
ข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยต่อไป	114
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	122
ประวัติผู้เขียน	134

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีผู้นำ	19
2 แสดงผู้นำตามแบบของ Tanennbaum and Schmidt	25
3 แสดงควอแดร์นการเป็นผู้นำของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ	27
4 แสดงตาข่ายการบริหาร	29
5 แสดงการผสมผสานระหว่างควอแดร์นที่การเป็นผู้นำ ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอกับตาข่ายการบริหาร	30
6 แสดงถึงประสิทธิภาพของผู้นำของฟีดเลอร์	33
7 แสดงมิติของความมีประสิทธิภาพ ตามทฤษฎี 3 มิติ	35
8 แสดงแบบพหุฐานภาวะผู้นำของทฤษฎี 3 มิติ	36
9 แสดงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติ	37
10 แสดงแบบพหุฐานพฤติกรรมผู้นำ	41
11 แสดงรูปจำลองประสิทธิภาพการเป็นผู้นำแบบ 3 มิติ ของ Hersey and Blandchard	43
12 แสดงแบบพฤติกรรมพหุฐานของผู้นำเมื่อถูกมองโดยบุคคลอื่น ว่ามีหรือไม่มีประสิทธิผล	44
13 แสดงความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในองค์การ	45
14 แสดงรูปแบบของการเป็นผู้นำกับระดับความเป็นผู้นำของผู้ตามและ การหารูปแบบการเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับระดับความเป็นผู้นำของผู้ตาม	50
15 แสดงถึงแบบของผู้นำ และพิสัยของแบบแสดงการเปรียบเทียบระหว่าง พิสัยแคบ และพิสัยกว้าง	54
16 แสดงอัตราความสามารถในการปรับการแบบเป็นผู้นำ เพื่อประเมิน โดยผู้ใช้เครื่องมือ LEAD - Self	55

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบในด้านอายุ	74
2 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบในด้านคุณวุฒิ	75
3 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบในด้านประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	76
4 แสดงแบบผู้นำ จำแนกตามอายุ	77
5 แสดงแบบผู้นำตามทฤษฎีของ เฮอร์ซีย์ และบลิงชาร์ด จำแนกตามกลุ่มคุณวุฒิ	80
6 แสดงแบบผู้นำตามทฤษฎีของ เฮอร์ซีย์ และบลิงชาร์ด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	82
7 แสดงพิสัยของแบบ จำแนกตามอายุ	85
8 แสดงพิสัยของแบบ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	87
9 แสดงพิสัยของแบบของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร	89
10 แสดงคะแนนความมีประสิทธิภาพในการปรับแบบผู้นำ จำแนกตามกลุ่มอายุ	91
11 แสดงคะแนนความมีประสิทธิภาพในการปรับแบบผู้นำ จำแนกตามกลุ่มวุฒิการศึกษา	94
12 แสดงคะแนนความมีประสิทธิภาพในการปรับแบบผู้นำ จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์ในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา	97